

víno - Biedermann: tekutina, ktorá nemá v tradičnej symbolike nič spoločného s opojením, ale predstavuje, keďže sa normálne pilo riedené vodou, v pravom zmysle slova „duchovný nápoj“, plný vitálneho ohňa; zvyky nadmerného pitia vína, rozšírené v mnohých kultúrach, mali kultové korene v starom Grécku (*Dionýzos*, *Bakchus*) a ich zmyslom bolo priviesť človeka v stave *extáze* k spojeniu s bohmi; víno malo eliminovať čary a odhaliť *pravdu* a dokonca ho pili aj mŕtvi, ak sa pri *obeti* vylialo na zem a nechalo sa vsiaknuť (starí Gréci a Rimania „uliatím“ z čaše obetovali príslušnému bohu); „krv hrozna“ symbolicky spája víno s *krvou*, a to nielen vo forme *oltárnej sviatosti*; v tomto zmysle mohlo nahradiť aj krvnú obeť pre zosnulých; vinič je starodávna kultová rastlina, poznali ju už v *Oriente* a v *Egypte* (tu je dokázaná už v 3000pr.Kr. pod názvom erpi; toto tmavé hrozno sa nazývalo „*Hórove oči*“; pri oslavách tu nesmelo víno nikdy chýbať (pozri prvý zázrak *Krista v Káne Galilejskej*); v známej kresťanskej symbolike bol Kristus vinič a *učenici* jeho plody (strapce hrozna); *kríž* a *strom života* sa často zobrazoval v podobe viniča a obračka symbolizovala *Posledný súd* na konci sveta; *biblia* odsudzuje nadmerné pitie vína v súvislosti s *Noem*, keď ho syn Ham prestal rešpektovať, čo sa chápe ako anticipácia podobného správania vojakov, ktorí zajali Ježiša na *Olivovej hore*; stredoveká zbierka *Gesta Romanorum* (asi 1300) uvádza, že Noe našiel divý *vinič* nazvaný *Labrusca* podľa labre (labra) pri poliach a cestách; keďže toto hrozno bolo kyslé, vzal Noe krv štyroch zvierat (*leva*, *baránka*, *prasaťa* a *opice*), zmiešal ju so zemou a urobil hnojivo, ktoré dal ku koreňom divého viniča; a tak hrozno zosladlo z krvi týchto zvierat; po požití vína sa preto niektorí cítia bez zmyslov ako zlostný lev, iní sa od hanby stávajú baránkami, niektorí sa zasa cítia ako zvedavé a nehanebné opice; o „svinských“ následkoch pijatky niet zmienky, keďže tento účinok bol zrejme aj tak veľmi dobre známy; sv. *Hildegarda z Bingenu* (1098-1179) pripisovala vínu veľký význam ako lieku, ale aj ako symbolu; nadväzujúc na biblický príbeh o *Noemovi* (pozri *Gesta Romanorum*) píše: „Teraz rodí zem, porazená predtým *Ábelovou* krvou, novú vínovú šťavu a múdrosť začína nanovo“; zneužitie vína dodáva jeho moci negatívny význam, sila, ktorá sa v ňom skrýva, však zostáva veľkým tajomstvom; „raža a víno rastú vďaka tajomnej kľúčovej sile (*viridias*, *zeleň*, odtiaľ asi pochádza v *ezoterickej* literatúre výraz *vril*, ktorý zaviedol E.Bulwer-Layton, 1871), ktorú človek nemôže vidieť“; táto sila pôsobí aj pri mystickej premene chleba a vína na *sviatosť* Ježišovho tela a krvi (pozri *eucharistia*); v *islame* je postoj k vínu dvojnásobný; podľa legend archanjel *Džibril* (*Gabriel*), ktorý vyháňal z *raja* Adama a jeho (v islame nemenovanú) ženu, mal s nimi súcit a z *rajskej záhrady*, pre nich už uzavretej, im podal strapce hrozna; podľa inej verzie jeho palica zmáčaná slzami súcitu vyrazila výhonky a jej ovocie bolo ako anjelské slzy, okrúhle a sladké; no *Iblis*, *diabol*, pričaroval tejto rastline *zlo*, a tak víno je síce anjelským darom, ale nemá len blahodarný účinok; veriaci majú dodnes prísne zakázané piť víno, v raji však pijú víno vyvolení: „víno, ktoré je zapečatené *pižmom* a ktoré u všetkých vzbudzuje žiadosť, takže po ňom dychtia; a víno sa zmieša s vodou z prameňa *Tasmin*, z ktorého pijú *Alahovi* priatelia“; v psychoanalýze vypovedá víno niečo o duchovnom obsahu osobnosti snívajúceho, nie o alkohole v reálnom zmysle; religiózny zážitok vydvihol víno na podobnosť Božej krvi; „vo víne je vzrušenie, sila ducha, prekonáva zemsťu ťaž a dáva fantázii krídla; tam kde sa v čaši blyští zlatisté alebo tmavočervené víno, manifestuje sa aktívny život; zázrak vína z duchovnej stránky spočíva v premene Božieho zázraku života z pozemského vegetatívneho bytia na okrídleného ducha“; vo východnej Ázii (Japonsko) zodpovedá nášmu vínu ryžové víno *saké*, čo je vlastne istý druh piva s vyšším obsahom alkoholu (12-16%); je to rituálny nápoj pri svadbách a oslavách *Nového roku* a ako symbol spečatenia nejakej zmluvy sa pije z malých, červeno nalakovaných drevených šálok; pozri *vinič*; *someliér*, *psyktér*

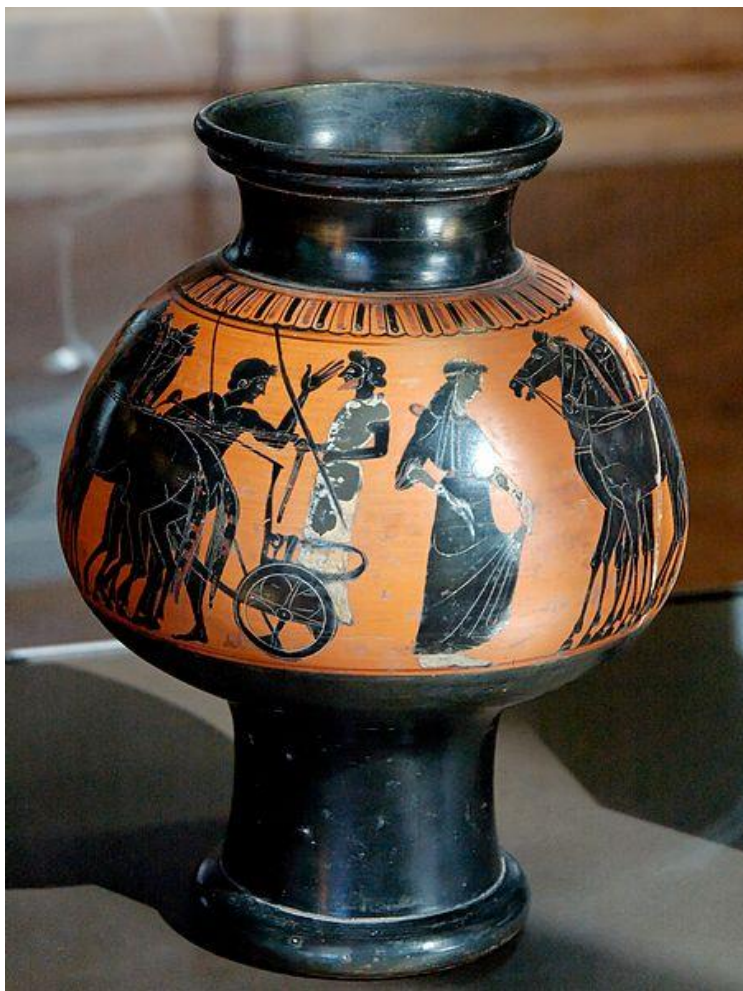
Becker: víno je často symbolom *krvi*; v Egypte bolo spočiatku nápojom bohov, kráľov a vyšších spoločenských vrstiev; hralo tiež významnú úlohu v chrámovom a zádušnom kulte (pozri *podsvetie*, *chrám zádušný*, *obetina*); pánom vína bol večne živý a zomierajúci boh *Usírev* a paňou vína bola bohyňa života *Hathora*; podľa Grékov bolo víno nápojom, z ktorého sa dávali uliatie rohom; spolu s *medom* bolo tiež obrazom nápoja *nesmrteľnosti*; preto mohlo v *helénizme* a neskôr v rímskom období nahrádzať v pôvodnom perzskom kulte *Mitru* perzský kultový nápoj *haomu*; práve opojný účinok vína otváral cestu jeho využitiu v kultu a najmä v *mystériách*; podsvetným bohom sa obety vína nepredkladali, lebo víno je nápojom živých; v islamskom prostredí je víno nápojom božej lásky, symbol duchovného poznania a plnosti večného bytia; podľa *súfizmu* duša pred stvorením sveta žije obklopená vínom *nesmrteľnosti*; tiež v *Starom zákone* je víno možné užiť ako *obetinu* (*Exodus* 29,0) a spolu s obilím sa objavuje v obrazoch *hojnosti* a *prosperity*; víno môže potešiť srdce človeka (*Žalm* 104,15), ale môže spôsobiť pomätenie mysle (*Izaiáš* 28,7); podobne ambivalentne sa objavuje aj v *Novom zákone*; u *poslednej večere* víno symbolizovalo Kristovu vykupiteľskú krv a stalo sa posvätným vínom kresťanského obradu (*eucharistia*) pripomínajúceho *novú zmluvu* medzi človekom a Bohom

Lurker: podľa egyptského mýtu bohyňa *Éset* otehotnela z viničového hrozna a porodila potom boha *Hóra*; egyptský boh *Šesmu* nalieva mŕtvym víno, ktoré ich povzbudzuje k životu; ak súhlasíme so symbolickým stotožnením vína s krvou, pochopíme jeho význam pre *kult mŕtvych*; na *Kréte* omývali mŕtvych horúcim vínom; podľa *Vergiliovej Aeneidy* kráľovná *Didó* pred svojou *samovraždou* obetovala zápalnú *obet'*, počas ktorej sa víno premenilo v krv; v mytológiách je víno obrazom životnej radosti, rozveseľuje ľudí aj bohov; na hostine národov v deň *eschatologickej* spásy sa bude podávať víno vyzreté a prečistené (*Izaiáš* 25,6); prvý zázrak vykonal Ježiš v *Káne Galilejskej*, keď premenil vodu na víno, aby tak ukázal na prichádzajúcu radosť, až sa naplní vízia kráľovstva nebeského; *milosrdný Samaritán* ošetril olejom a vínom rany toho, ktorý upadol do rúk zločincov (*Lukáš* 10,34); aj na iných miestach nachádzame olej a víno pospolu; majú totiž liečivý účinok v pozemskom aj nadprirodzenom zmysle; pred olejom a vínom sa musí zastaviť aj *apokalyptický jazdec* (hlad) na čiernom koni, ktorého boh posielal potrestať zem: „Olej a víno však ponechaj!“ (*Zjavenie* 6,6); kresťanská symbolika vína vrcholí vo výjave *Poslednej večere*, keď Ježiš podal svojim učeníkom kalich (pozri *grál*): „Pite z neho všetci; lebo toto je moja krv, ktorá spečatňuje *novú zmluvu* a prelieva sa za mnohé na odpustenie hriechov“ (*Matúš* 26,27n); tak ako v starozákonných piesňach o vinici sa ospevuje Božia láska k jeho ľudu, kalich s vínom pri *Večeri Pána* je symbolom svadobnej zmluvy medzi Kristom a *Cirkvou* (pozri *Ecclesia, mystický obáš*); chlieb a víno na *oltári* sú *mystériom* jednoty s Kristom; niektorí *cirkevní otcovia* videli v liturgickom miešaní vína a vody symbol zjednotenia božskej a ľudskej podstaty Krista; inokedy sa zmiešaný nápoj v kalichu vysvetľuje ako pripomenutie vody s krvou, vytekajúcej z rany v Kristovom boku (pozri *Longinus*); mystici považujú opojenie vínom za výraz zjednotenia sa s Bohom

Heinz-Mohr: víno bolo významnou plodinou v *Palestíne* a hralo v Biblii (či už išlo o pestovanie, zber, konzumovanie) významnú úlohu; slovo „víno“ sa vyskytuje v Biblii viac ako dvesto razy, vinica asi sto razy, odhliadnuc od výrazov s rovnakým slovným základom; víno je uchovávané v mechoch a sudoch, nesmie chýbať pri slávnostiach a obetovaniach; krv a víno sú rovnakej farby, a tak víno v úlohe Kristovej krvi zastupuje krvavé obety *Starého zákona* (obetovanie *barančeka*); víno je súčasťou zázrakov, napr. premeny vody na víno počas svadby v *Káne Galilejskej*

pozri *konsekrácia chleba a vína*

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3056074259/in/photostream/>

Odchod bojovníka vo vojny (attický čierno figurový psyktér na chladenie vína, 525-500pr.Kr.)

September. Prelievane čerstvej hroznovej šťavy (mesačný obraz z talianskeho stredovekého rukopisu)

E. von Grützner: Katastrofa (1892)

E. von Grützner: Benediktín (19.-20.st.)

vinobranie -

Maliar Chiusi: Siléni a maináda (6.st.pr.Kr.)

Mnich Pantaleone: September. Lisovanie hrozna (mesačný obraz a zverokruhové znamenie Panna, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

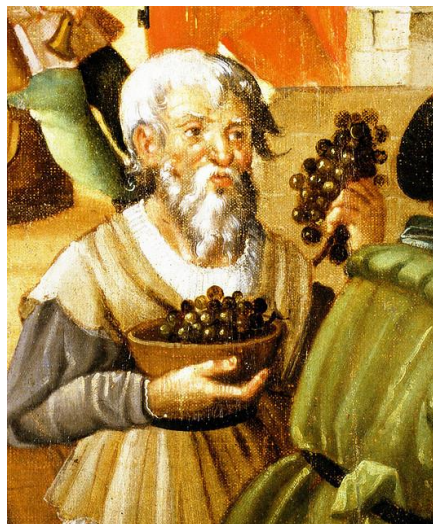
September a Váhy (stredoveký kalendár)
Október a Škorpión (Hodinky Jeana de Luc, 1524)

Október. Lisovanie hrozna v kadi (mesačný obraz zo stredovekého rukopisu)
September. Zber hrozna (mesačný obraz zo stredovekého rukopisu)

Október. Vinobranie (mesačný obraz z francúzskeho rukopisu)
Mnich Pantaleone: August. Zber hrozna (mesačný obraz a zverokruhové znamenie Lev, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

Autor neznámy: Vinobranie a debnári. September (detail augsburgského mesačného obrazu, 1531)

Autor neznámy: Vinár. August (detail augsburgského mesačného obrazu, 1531)

Autor neznámy: Preprava sudov na hrozno. August (detail augsburgského mesačného obrazu, 1531)

Autor neznámy: Vinobranie. August (detail augsburgského mesačného obrazu, 1531)

HB podľa Jörga Breua St.: September (augsburský mesačný obraz, 16.st.)

Pierre Reymond: Vinohradníctvo (emailová maľba, 1654)

C. van Everdingen: Vinobranie (1655)

W. Turner: Otvorenie slávnosti vinobrania v Maconu (19.st.)

vinohrad, vinohradníci - v súvislosti s heslom *viníč*: vinič hroznorodý zrejme pochádza z údolia riek *Eufrat* a *Tigris*; v hrobkách egyptských faraónov sa našli jeho semienka; vinič pestovali starí Gréci, vďaka Rimanom sa rozšíril po celej Európe, aj k Slovanom; po vpáde *Tatárov* boli vinice na našom území zničené (pre záporný vzťah *islamu* k alkoholu), preto uhorský kráľ Ondrej III. udelil r. 1291 *Bratislave* privilégiá na podporu *vinohradníkov*

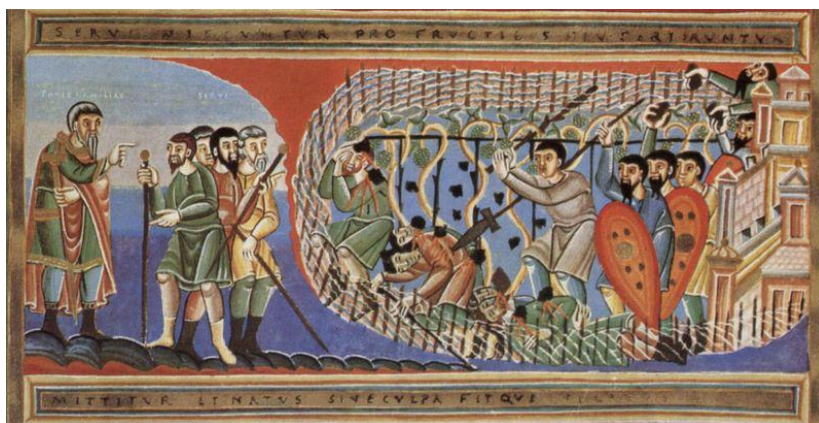
www v súvislosti s heslom *Priapos*: grécky boh *Priapos* bol *patrónom* vinohradníkov, *včelárov*, *záhrad*, dobytky (predovšetkým *kôz* a *oviec*)

Heinz-Mohr: postava vinohradníka sa v kresťanskej *ikonografii* vyskytuje:

1.v novozákonnom podobenstve o zlých vinohradníkov, ktorí zbili a zabili hospodárových (Božích) služobníkov a jeho syna (*Krista*), čo bola jasná ukážka nevďačnosti vyvoleného izraelského národa (*Matúš 20,33*; *Marek 12,1*; *Lukáš 20,9*); scéna zobrazovaná najmä v *miniaturách* (*knižná malba*); patrónom vinohradníkov je *Urban*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prirovnania*; *kresťanskí svätci*

2.podobenstvá o robotníkoch na vinici (*Matúš 20,1 a nasl.*) popisujú dobrotu Hospodina, ktorý nemeria podľa zásluh človeka; v *byzantskej ikonografii* sú robotníci najatí v rôzne denné hodiny symbolicky spájaní s *patriarchami* a *svätcami Starého zákona*: 1.*Henoch* a *Noe* (najatí ráno), deväta hodina: *Abrahám*, *Izák*, *Jákob*; 3.poludnie: *Mojžiš*, *Áron*; 4.tretia hodina: *proroci*; 5. piata hodina: *apoštoli*; taliansky románsky sochár a architekt *Benedetto Antelami* (1150-1233), jeden z mála neanonymných tvorcov 12.-13.st. (*románsky sloh*) vytvoril šesť reliéfov v špirálach paralelne umiestnených k činom *milosrdenstva* v *baptistériu* v Parme a na nich vysvetľuje menované hodiny ako obdobia života človeka a veky sveta; (*Paolo Veronese*, *Domenico Feti*, *Rembrand van Rijn*, *Jan Victors* a ď.); pozri *víno*, *viníč*; *Bakchus*

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3050236061/in/photostream/>
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3050235779/in/photostream/>
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3050233345/in/photostream/>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Vintage>

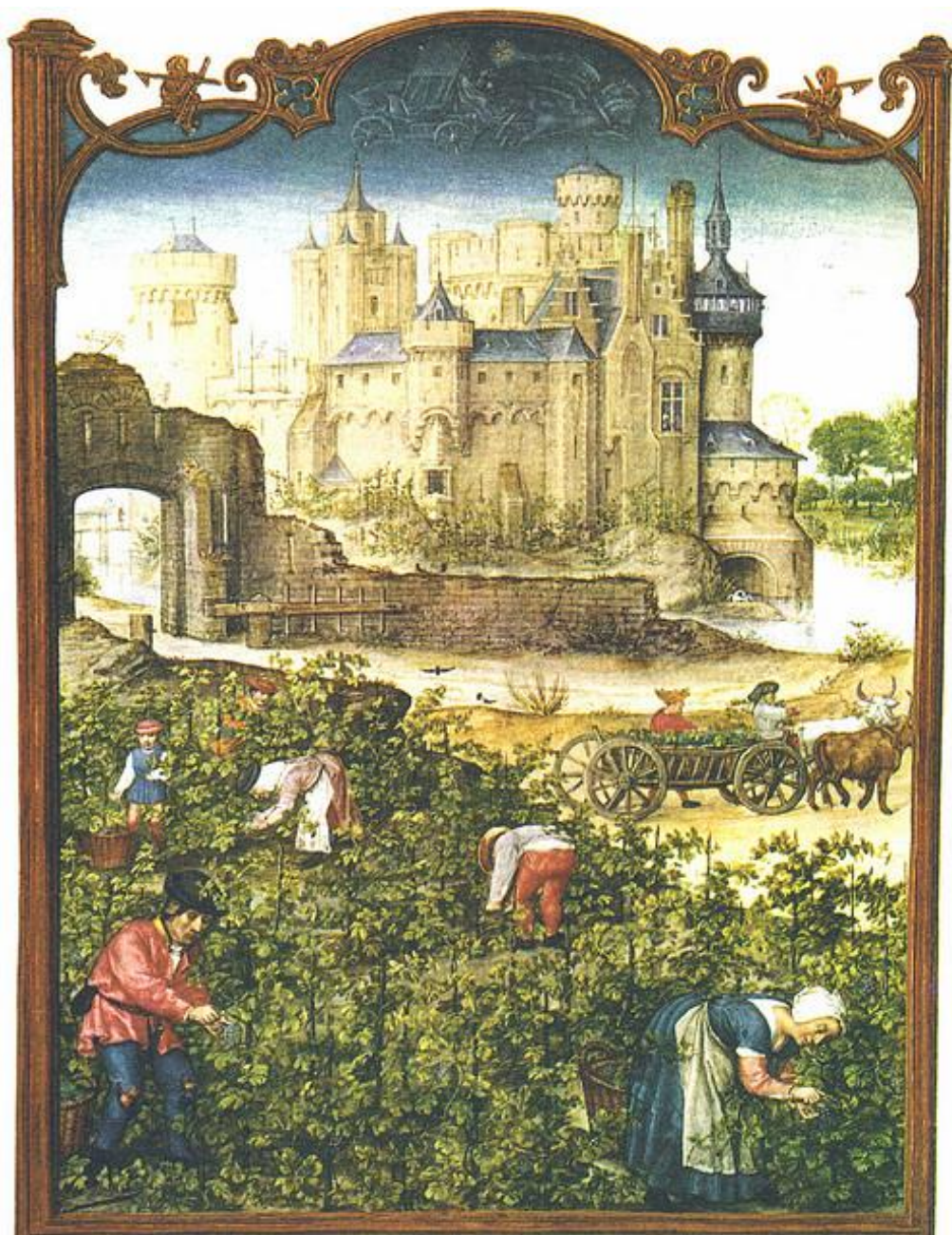
Podobenstvo o zlých vinohradníkoch: Smrť robotníkov vo vinohrade (Codex aureus Epternacheus, 1035-1040)

Podobenstvo o zlých vinohradníkoch: Robotníci vo vinohrade (Codex aureus Epternacheus, 1035-1040)

Paul z Limburgu, J. Colombe: September (mesačný obraz z Hodiniek vojvodu z Berry, 1412-1416)

September. Vinohrad (mesačný obraz z Breviarium Grimalianum, Flámsko, 1510)

J. Ilečko: Vinobranie (1.pol. 20.st.)

M. Tvrdoň: Malé vinohrady na svahu (1971)

vinotéka - vo všeobecnosti priestory na skladovanie vína, vínna pivnica; v súčasnosti predajňa mimoriadnych, kvalitných značiek vína spojená s prípadným posedením a degustáciou

F. Snyders: Zátišie s vinotékou (1610-1620)

vintage - znamená niečo historické, výberové ale i klasické; zahŕňa v podstate všetko, od nábytku, cez oblečenie, doplnky až po *šperky* či veci dennej spotreby; predmety z kvalitných tradičných materiálov ako sú drevo, kov, sklo či porcelán a keramika charakterizuje *patina*; rôzne praskliny či hrdza sú dokonca povýšené na dekoračnú úroveň; podľa nich je totiž hneď na prvý pohľad jasné, že predmet má už čo to za sebou, má vlastnú históriu a vlastného ducha; a presne to sa cení; najvzácnejšie kúsky sú naozaj staré, ale v obchodoch už dnes aj ich napodobeniny

Stolík (recyklované exotické drevo, vintage)

viola da braccio - druh *violy*; odvodené z tal. braccio – „rameno“; držaním nástroja ramenom sa líši od *violy da gamba* držanej nohami; oba nástroje rozšírené v 16.st.; podľa Monteverdiho opery L'Orfeo sa zdá, že niektoré pasáže navrhoval pre dvojce *violy*, pričom basové partie sú určené pre *violu da braccio*;

postupom storočí *violou* označované sláčikové nástroje v stupnici alt, tenor a bas, zatiaľ čo malý sláčikový nástroj pre soprán dostal meno *husle*

<http://www.christianrault.com/cn/releases/how-when-and-where-the-specific-technological-features-of-the-violin-family-appeared>

Majster karafiát: Korunovanie Panny Márie (detail, 1470)

G. Bellini: Sacra Conversazione (detail, 1505)

Guercino: Kráľ Dávid hrá na violu (1620)

Gaudenzio Ferrari: Muzicírujúci anjeli (detail fresky kostola Santa Maria dei Miracoli, Saronno, 1535)

H. Thoma, Exlibris

viola da gamba/gamba - druh *violy*; odvodené z tal. gamba – „noha“; nožná viola; historický hudobný nástroj, ktorý patrí medzi sláčikové nástroje; na rozdiel od *violy da braccio* má gamba 6 až 7 strún a pražce na hmatníku; nástroj sa pri hre drží medzi nohami (nemá bodec ako napr. violončelo);

existuje viacej druhov violy da gamba - diskantová, altová, tenorová, basová a kontrabasová (subbasová), ktorá je jedným z predchodcov moderného kontrabasu; pozri *lira di gamba*; *hudobné nástroje strunné*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Viol>

http://perso.numericable.fr/matt_stockdepablo/Pinacothèque.html

<http://www.christianrault.com/cn/releases/how-when-and-where-the-specific-technological-features-of-the-violin-family-appeared>

H. J. Terbrugghen: Hráč na violu da gamba s pohárom vína (1625)

M. Grünewald: Anjeli hrajúci na violu da gamba a violu da braccio (detail, Isenheimerský oltár)

E. Le Sueur: Múzy Melpomene, Erato a Polymnia (1652-1655)

J. Camarón y Bononat: Sv. František utešovaný anjelmi (1788)

A. Teniers: Umelec a jeho rodina (1645-1646)

F. Francken (II): Sv. Cecília (17.st.)

viola de arco - *fidula*

Viola da arco (vľavo) a vihuela de péñola

violet' - pigmenty, farbivá a farby fialových odtieňov; pozri *modrá*, *fialová*, *Marsove farby*, *caput mortuum/kolkotar/mortello*

violet' dioxazinová - Smith: alternatívnymi názvami sú *dioxazinový karmín*, *karbazolová violet'*; farbivo organické; v indexe farieb pod názvom Pigmentová violet' 23; modrofialová farba; opacita: polopriehľadná; farba olejová, akvarelová, akryl; pripravuje sa kondenzáciou 3-amino-9-etylkarbazolu s chloranilom v trichlorbenzene; vzhľadom na nákladnosť vyskytuje sa iba v najkvalitnejších maliarskych farbách, ale pre svoju vysokú stálosť sa stáva štandardným fialovým pigmentom, ktorý nahrádza pigmenty menej stále

violet' chinakridonová - Smith: alternatívny názov pre *chinakridonový fuchsin*

violet' karbazolová - *karbazolová violet'*

violet' kobaltová - Smith: *kobaltová violet'*

violet' mangánová - *violet' permanentná*; nový pigment, manganát barnatý; celkom stály pigment, vhodný pre alkalické prostredie ako je *freska*; má stredne tvrdú *textúru*, ale nízku kryvosť

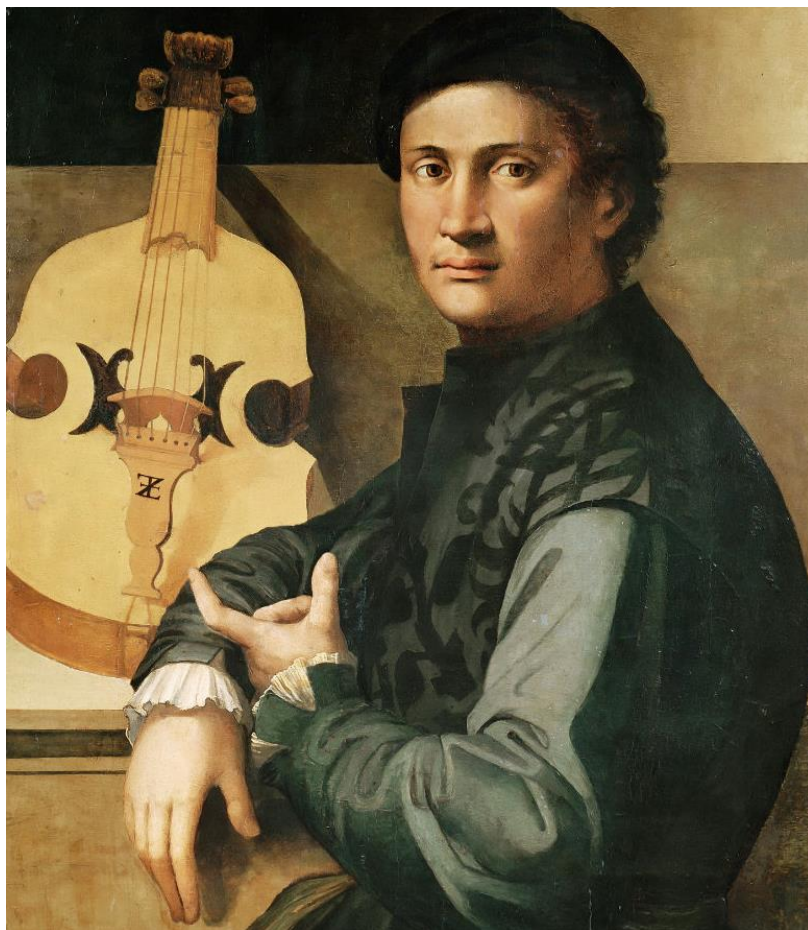
Smith: alternatívnym názvom je *permanentná slezová (lila)*; farbivo anorganické; chemicky: $\text{MnCNH}_4\text{P}_2\text{O}_7$ pyrofosfát mangánu a amonia; v indexe farieb Pigmentová violet' 16; farba ružová alebo fialová; opacita: polopriehľadná; farba olejová, akvarelová; citlivá na teplo; často používaná ako náhražka za *kobaltovú violet'* v maliarskych kurzoch; mangán môže pôsobiť toxicky

violet' permanentná - *violet' mangánová*

violet' ultramarínová - pripravuje sa žíhaním *ultramarínu modrého* s uhličitanom amonným; stála v alkáliách, a preto vhodná pre *fresku*; v oleji má slabú kryvosť a malú farebnú výdatnosť; vhodnejšia pre *pojidlá vodové*

Smith: alternatívnym názvom je *ultramarínová ružová*; farbivo anorganické; chemickým zložením natriumpolysulfid aluminosilikát (komplexná zlúčenina); v indexe farieb pod názvom Pigmentová violet' 15; ružová alebo fialová; opacita: polopriehľadná; farba olejová, akvarelová, akryl; bielená v kyslom prostredí; pripravuje sa z *ultramarínu modrého* zahrievaním s chloridom amonným alebo chlorom s kyselinou chlorovodíkovou; pozri *modrá*

violončelo - pozri *hudobné nástroje strunné*

P. Zacchia st.: Violončelista (16.st.)

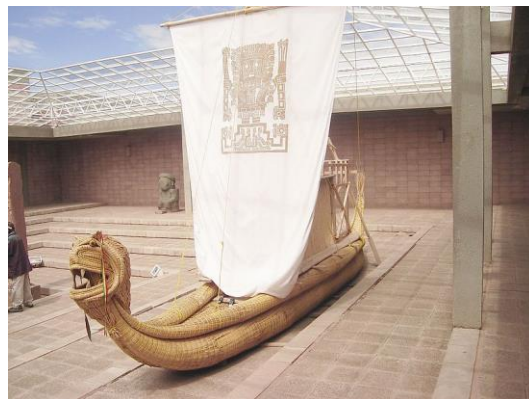
J. W. Alexander: Violončelistka (1898)

vír - pozri *špirála*

Virakocha - v peruánskej mytológii stvoriteľský boh; iné jeho meno bolo *Kon-Tiki*; pozri *predkolumbovské umenie v andskej oblasti*; *Tiahucán*

www v súvislosti s heslom *Tiahucán/Tiwanaku*: podľa väčšiny legiend je Tiwanaku miestom, kde sa veľký Virakocha po veľkej potope opäť zjavil a stvoril svet; tu bol predkom *Inkov* zverený zlatý prút, pomocou ktorého založili svoju civilizáciu v *Andách*

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Virakocha>

zobrazenie Virakochu a Slnčnej brány v Tiwanaku
kópia trstinovej lode s obrazom Virakochu na plachte (múzeum v Tiwanaku)

vir - lat. – „muž, človek“; pozri *Virtus*

vir dolorum - lat. – „Muž bolesti“

virginal - anglická obdoba spinetu, predchodca klavíru, druh klavicembala zo 16.-17.st.; pozri *strunné nástroje*

J. Vermeer: Dievča sediace pri virginali (1672)

J. M. Molenaer: Dáma pri virginali (1630-1640)

virgo - lat. – „Panna“

Virgo inter virgines - lat. – „Panna medzi pannami“; skupinový typ zobrazenia Márie s dieťaťom medzi zvyčajne tromi sväticami: Katarínou z Alexandrie, Barborou a Magdalénou (Máriou Magdalénou ?); alebo medzi štyrmi sväticami: Barborou, Katarínou z Alexandrie, Dorotou a Markétou (Antiochijskou ?); výjav sa odohráva v záhrade hortus conclusus; pozri Sacra conversazione/Svätý rozhovor

G. David: Panna medzi pannami (1509)

viridarium - záhrada rímskeho domu, odvodená z gréckej záhrady; pozri *rímska záhrada 1*

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Viridarium>

viride graecum - lat. – „zeleň grécka“; stredoveký názov pre zelený pigment *medenku*; obdobný stredoveký názov pre medenku je aj *zelený kvet*; dnes už sa tento pigment nepoužíva

viridian - *zeleň Guignetova*, *zeleň chromová*; dnes v obchode s umeleckými potrebami nahrádza zelenú *farbu olejovú* predávanú ako *chromoxyd ohnivý*

Smith: anorganický syntetický pigment: hydroforma *zelene kobaltovej*; obidve formy sa začali vyrábať od 1850; pozri *farbivo syntetické*

virtuálna realita - tiež virtuálne prostredie; technológia umožňujúca interagovať so simulovaným prostredím; technológie virtuálnej reality vytvárajú ilúziu skutočného sveta alebo fiktívneho sveta *počítačových hier*; ide o vytváranie vizuálneho zážitku zobrazovaného na obrazovke počítača, špeciálnej audiovizuálnej helmy, prípadne oblečenia snímajúceho pohyb a stimulujúceho hmat; pozri *interaktívna inštalácia*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Virtu%C3%A1ln%C3%AD_realita

M. Benayoun: Tunel pod Atlantikom (interaktívna inštalácia virtuálnej reality, 1995)

M. Benayoun: Zodratý svet (interaktívna inštalácia virtuálnej reality, 1997)

Spoločnosť Daimler: 3D powerwall (virtuálna realita, 2005)

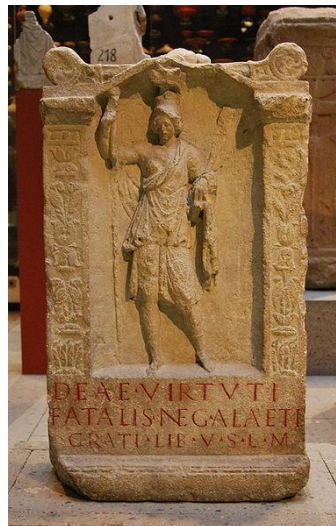
virtuálny - trojrozmerné zobrazenie predmetu pomocou počítača

Virtus - 1. špecifická cnosť vo starovekom *Ríme*; mala súvislosť s vlastnosťami ako *statočnosť*, mužnosť, *odvaha*, charakter; bola vnímaná ako mužská vlastnosť (*vir* – „človek, muž“); často uvedádzaná ako cnosť rímskych zbožštených cisárov; pozri *Cnosti a Neresti*

2. v *rímskej mytológii* (pozri *rímski bohovia*) Virtus bolo božstvo statočnosti a vojenskej sily, stelesnenie rímskej cnosti virtus; gréckym ekvivalentom bolo božstvo **Arete**; Virtus ako zosobnená cnosť a božstvo spolu nesúviseli; keď sa 210 pr.Kr. Marcus Claudius Marcellus rozhodol postaviť spoločný chrám pre nich oboch, viedlo to k námitkám Pontifikálnej vysokej školy, že kňazi nebudú vedieť, ktorému z týchto dvoch božstiev ponúknuť obeť; Marcellus preto postavil chrám pre Virtus sám a financoval ho z koristi nad porážkou Syrakúz a Galov; chrám sa nachádzal pri Porta Capena a neskôr ho zrekonštruoval *Vespasianus*; božstvo Virtus zobrazované viacerými spôsobmi, ako *matróna*, starý alebo mladý muž s oštepom alebo iba oblečený do plášťa

[http://en.wikipedia.org/wiki/Virtus_\(virtue\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Virtus_(virtue))

[http://en.wikipedia.org/wiki/Virtus_\(deity\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Virtus_(deity))

Bohyňa Virtus (rímska minca antonián, 271-274)

Bohyňa Virtus (pozostatky oltára venované bohyni Virtus, Dolné Nemecko, 3.st.)

O. van Veen: Virtus Inconscissa (azulejos podľa ilustrácie spisu „Emblemata Horatiana“, františkánsky kostol v Salvador da Bahia, Brazília, 1607)

viskóza - regenerovaná celulóza, surovina na výrobu umelého *hodvábu*

Visprat - Lexikón náboženských hnutí v súvislosti s heslom *Avesta*: *zoroastrizmus* vznikol asi 1500-1000pr.Kr. a je spojený s učením proroka *Zarathuštry*, ktorý žil niekedy v 8.-7.st.pr.Kr.; podľa jeho učenia svetu dominuje večný zápas medzi princípom svetla a tmy; človek je povinný napomáhať princípu svetla v boji proti princípu tmy; jeho učenie je zhrnuté v spise zvanom *Avesta*; ide o súbor textov skladajúci sa z niekoľkých častí: *Jasna* (liturgické texty), *Jašty* (chválospevy, modlitby), *Visprat* a *Vidédvat* (báje o vzniku iránskych krajín a mýtickom panovníkovi Džamšídovi ako aj texty týkajúce sa očistných rituálov; tento spis bol neskôr (8.-9.st.) doplnený spismi v *pehlevi*: *Zand* (komentár k *Adveste*), *Bundhašin*, *Dénkart* a ďalšie.

Vischer Peter ML. - (†1528); ďalší syn Petra Vischera St.; spočiatku menej známy, neskôr oceňovaný ako čo do kvality seberovný svojmu otcovi, s ktorým pracoval; pozri *alegória cirkvi*; *reformácia*

<http://www.uni-due.de/collcart/es/sem/s26/material-ps/bild19.htm>

http://en.wikipedia.org/wiki/Vischer_family_of_Nuremberg

P. Vischer Ml.: Alegória víťazstva reformácie (perokresba, 1524)

Visio Tnugdali - náboženský text z 12.st. obsahujúci tajuplné vízie írkeho rytiera Tnugdalisa; pozri *dielo literárne*

http://en.wikipedia.org/wiki/Visio_Tnugdali

S. Marmion: Pekelný pažerák (detail iluminácie k spisu Visio Tnugdali, 12.st.)

Visscher Claesz Jansz -

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=10

C. J. Visscher: Ukameňovanie svätého Štefana. Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo

C. J. Visscher podľa J. J. Saenredama: Panny múdre a pochapé (1587-1660)

Anonym, C. J. Visscher st. (vydavateľ): Zuzana a starci (rytina, 17.st.)

J. Hoefnagel, C. J. Visscher: Viedeň – Rakúsko (kartografická ilustrácia, 1609)

Visscher Cornelius - (†1658); rytec *holandského zlatého veku*, brat Jana de Visscher a Lamberta Visscher; bol profesionálny rytec návrhov vlastných a iných umelcov; bolo to nezvyčajné povolanie v Holandsku 17.st., kde umelci všeobecne ešte neprijali náročnú techniku leptania; Houbraken rozlišuje umelcov menom Cornelis Visscher a Cornelis de Visscher, ktorý pochádzal z Goudy, utopil sa v mori r. 1586 na ceste z Hamburgu a ktorý maľoval portréty, neskôr vyryté ostatnými umelcami; pozri *holandskí grafici zlatého veku*

http://www.britishmuseum.org/explore/highlights/highlight_objects/pd/c/cornelis_visscher_large_cat.aspx

http://en.wikipedia.org/wiki/Cornelis_Visscher
<https://art.famsf.org/cornelis-visscher> (prehľad diel)

C. Visscher: Spiaca mačka (rytina, lept, 1657)

C. Visscher: Interiér ukazujúci holandskú roľnícku rodinu (lept, 17.st.)

C. Visscher: Panoráma v ohni [Aeneas vynáša z horiacej Tróji svojho otca Anchisesa] (17.st.)

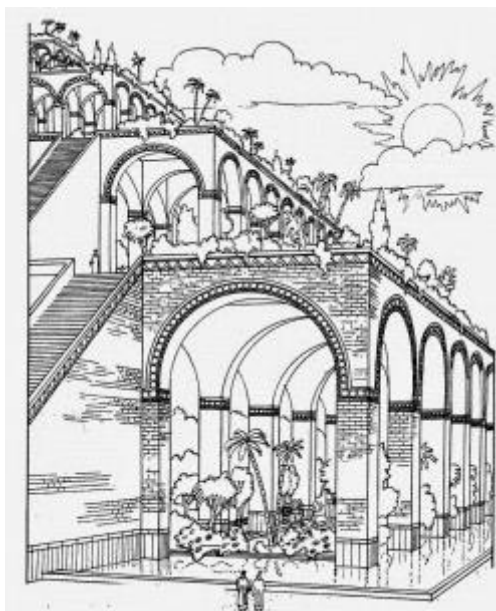
C. Visscher: Krajina s dvoma zaľúbencami vo vode (17.st.)

visutá klenba - klenba visutá

visutá škrapina - škrapina visutá

visuté záhrady - predovšetkým záhrady na *terasách* babylonských palácov uprostred prostredia s extrémnou teplotou a zvyčajným nedostatkom vody; boli symbolom nezmerného bohatstva a „raja na zemi; stotožňované so *siedmym divom sveta: Semiramidinými záhradami*; v starom Ríme sa stala strešná záhrada nevyhnutnou súčasťou väčšiny patricijských domov a palácov; v období 11.st. sa objavujú stavby tohto typu v Taliansku (rok 1400: Medicejský palác) a Francúzsku (1487: zámok Fridricha III.); v Nemecku sa začali zelené strechy budovať od polovice 19.st. na viacpodlažných domových blokoch; niekoľko takýchto striech sa dodnes zachovalo v Berlíne; v Česku sa zachovali vegetačné strechy z počiatku 20.st. na zámku Konopišče alebo na koniarni zámku v Lipníku nad Bečvou

<http://www.zelenarchitektura.sk/2011/10/zelene-strechy-historia-a-vyznam/>

Rekonštrukcia visutých záhrad v Babylone

W. S. van Ehrenberg, C. B. A. Ruthart (zvieratá): Ulyses pri paláci Kirke (1630)

visuté záhrady Semiradine - *Semiramidine záhrady*
visutý most - pozri *Most Brooklynský*

G. Perez de Villamil: Fraga, visutý most v provincii Huesca (panoráma, 1850)

visutý svorník - *svorník visunutý*

višňa - *pozri plody, drevo*

Neznámy umelec: Zátišie s citrónom, višňami a slivkami (17.-18.st.)

N. Fed'ovič: Z diaľky je počuť ako sa rúbe višňový sad

Višnu - jeden z trojice hlavných *hinduistických bohov* (ďalšími *Brahma*, *Šiva*; pozri *trimúrti*, *AUM*); udržiavateľ sveta a života, personifikovaná kozmická energia (pozri *figovník*); v rôznom prevtelení (*avatár*) zostupuje na zem, aby potrestal zlých a odmeňoval dobrých; uctievaný pod mnohými menami; zobrazovaný ako mládenec s modrou *pleťou* (pozri *symbolika farieb: farba modrá*) a štyrmi pažami; jeho manželkou bola *Lakšmí*; sprievodcom Višnu bol kozmický had: *Šéša*; pozri *Krišna*, *Garuda*; *indickí bohovia*, *trimúrti*; *hora sveta*, *Meru*, *bharatanátjan*; *Manu*; *mútenie mliečneho oceánu*

Betz v súvislosti s *číslom 8*: v *hinduizme* má boh Višnu osem paží; je *osou sveta/axis mundi* a stelesňuje pevnosť *kozmu*; svojimi ôsmimi rukami udržiava svet; pozri *kozmozológia*

http://it.wikipedia.org/wiki/Matsya_Pur%C4%81%E1%B9%87a